

**Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Kapsamında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Tarafından Bastırılan Türk Malı Belgesi'nin
Tanzim ve Onayına İlişkin
Usul ve Esaslar
(21/06/2013)**

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Usul ve Esaslar'ın amacı; 1085/2006 sayılı Katılım Öncesi Yardım Aracı'na (IPA) İlişkin Avrupa Birliği Konsey Tüzüğü'nün 19 uncu maddesinin beşinci fıkrasına göre, IPA programları ile ilgili bir sözleşme kapsamında iç piyasadan tedarik edilen tüm mal ve malzemelerin, tercihsiz menşee kurallarına göre Türk menşeli olduğunu veya Türk menşee kazanmış addolunduğunu belgeleyen ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından bastırılan Türk Malı Belgesi'nin Gümrük Yönetmeliği'nde öngörülen esaslara göre tanzim ve onayına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Usul ve Esaslar, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Deniz Ticaret Odalarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Usul ve Esaslar; 1085/2006 sayılı Katılım Öncesi Yardım Aracına İlişkin Avrupa Birliği Konsey Tüzüğü'nün 19 uncu maddesinin beşinci fıkrası ve "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Toplulukları Komisyonu Arasında Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) İle Temin Edilen Yardımın Uygulanması Çerçevesinde Türkiye Cumhuriyetine Sağlanan Avrupa Topluluğu Mali Yardımlarıyla İlgili İşbirliği Kuralları Hakkında Çerçeve Anlaşması'nın 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrası ile Avrupa Birliği Bakanlığı'nın 11.03.2011 tarihli ve B.02.1.ABG.0.13.00.00/1015 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ni görevlendirme yazısı, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 12'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, 26'ncı maddesinin ikinci fıkrasının (o) bendi, 56'ncı maddesinin birinci fıkrasının (y) bendine istinaden hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Esaslarda geçen;

Kanun	:18.05.2004 tarih ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nu,
Yönetmelik	: Gümrük Yönetmeliği'ni,
Bakanlık	: Avrupa Birliği Bakanlığı'nı,
Birlik	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ni,
Oda	: Birlik tarafından yetkilendirilmiş Ticaret ve Sanayi, Ticaret, Sanayi ve Deniz Ticaret Odalarını,
Yönetim Kurulu	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu'nu,
Sözleşme Makamı	:IPA bileşenleri kapsamındaki program otoritelerini,
IPA	:Katılım Öncesi Yardım Aracı'nı (<i>Instrument For Pre-Accession Assistance</i>),

Yüklenici Firma	:IPA programları kapsamındaki bir sözleşmenin yüklenicisi olan firmayı,
Üretici Firma	:Yüklenici firma tarafından, sözleşme kapsamında tedarik edilen mal ve malzemelerin üretimini gerçekleştiren firmayı(ları),
Belge	: Türk Malı Belgesi'ni,
Konsey Tüzüğü	:1085/2006 sayılı IPA Çerçeve Tüzüğü'nü,
Komisyon Tüzüğü	: 718/2007 sayılı Avrupa Komisyonu Tüzüğü'nü,
Çerçeve Anlaşma	:Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avrupa Toplulukları Komisyonu Arasında Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) ile Temin Edilen Yardımın Uygulanması Çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti'ne Sağlanan Avrupa Topluluğu Mali Yardımlarıyla İlgili İşbirliği Kuralları Hakkında Çerçeve Anlaşma'yı,

ifade eder.

Yetki

MADDE 5- (1) Belge'nin tanzim ve onay işlemlerinde, Birlik, Bakanlığın olumlu görüşü alınmak suretiyle, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Deniz Ticaret Odaları arasında ortak uygulama yapılmasını sağlamaya yönelik kararlar almaya görevli ve yetkilidir.

Belgelerin Basımı

MADDE 6- (1) Belge, Gümrük Yönetmeliği'nin 40'inci maddesinin birinci fıkrası ile 42'nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarına uygun olarak Birlik tarafından bastırılır.

Belgenin 9'ncü kutusunda kayıtlı her bir madde için ayrı sıra numarası verilir ve madde aralarında boşluk bırakılmaz. Son kaydın hemen altına sonradan bir ilave yapılmasına imkân tanınmayacak şekilde yatay bir çizgi ve ardından kullanılmayan yerler bir çapraz çizgiyle iptal edilir.

Bu çerçevede,

- 1, 4, 5 ve 6, 7 ve 8'inci kutularda Yüklenici ve Üretici Firmaların ticari unvanları, adresleri, iletişim bilgileri, ticaret ve Oda/Borsa sicil numaraları ile bağlı oldukları vergi daireleri ve vergi numaraları,
- 2'inci kutuda Belge onay tarihi,
- 3'üncü kutuda Sözleşme Makamının adı ve Sözleşme tarihi ve numarası"
- 9'uncü kutuda, sıra no, eşyanın cins ve nev'i ve eşyaya ilişkin ticari terimlerin hiçbir şekilde tereddütte yer verilmeyecek şekilde tanımı ve eşyayı tanımlayıcı ve ayırt edici seri numarası, imalat numarası v.s. bilgiler, işaretler ve semboller,
- 10'uncü kutuda eşyanın diğer ölçü ve birimleri, (litre, metreküp vb.) (Belge'nin 9'uncü kutusunda kayıtlı sıra numaraları ile belirtilen her bir eşya için ayrı ayrı olmak üzere ölçü ve birimlerinin belirtilmesi gerekir.)

belirtilmelidir. Ayrıca,

- 12'inci kutuda eşyanın, tümüyle Türk menşeli olduğuna veya Türk menşei kazanmış olduğunun addedildiğine dair açıklamalara ve altında Belge'nin tasdik işlemini yapan iki oda görevlisinin isim ve imzalarına, ilgili odanın mührü ile kaşesine,
- Belgenin arka yüzündeki "Üretici Beyanı"nın altında Üretici Firmanın kaşesi ve ilgilinin imzasına,

yer verilmelidir.

Diğer taraftan Belge'nin;

- İlk nüshasının, mekanik ve kimyasal araçlarla yapılacak tahrifatın tespitine imkân tanınacak şekilde yeşil meneviş desenli ve diğer iki nüshasının da, beyaz zemine sahip toplam üç nüshalık takım halinde olacak,
- Her bir takımına ayrı bir seri numarası verilecek,
- Her bir nüshasının, 210x297 mm. ebadında (-5 mm. veya +8 mm.lik tolerans kabul edilebilir.) ve en az 64 gr/m2 ağırlığında olacak,
- Her bir sayfasının sağ alt köşesinde, Belge'nin basımını yapan matbaanın ticari unvanı, adresi veya matbaanın teşhis edilmesini mümkün kılan işaret bulunacak,

şekilde Türkçe ve İngilizce dillerinde bastırılması gerekir.

Ayrıca, Belge'nin her bir nüshasının arka yüzünde, "IPA Fonları Sözleşmeleri Türk Malı Belgesinin Tanzimi İçin Dikkat Edilecek Kurallar" başlıklı Türkçe ve İngilizce dillerinde hazırlanmış metinler yer alır. Belge Türkçe olarak doldurulur.

Belge Satışı

MADDE 7- (1) Belgeler, bu Usul ve Esaslar kapsamında yetkilendirilen Odalara, talepleri halinde, bedelinin belirlenen banka hesabına yatırılması üzerine, Birlik tarafından, kargo yoluyla gönderilir.

(2) Türk Malı Belgesi satışı, Birlikçe yetkilendirilmiş Odalar tarafından IPA programları kapsamındaki bir sözleşmenin yüklenicisi olan firmalara yapılır. Odalar belgeleri üyesi olma koşulunu aramadan, talep eden diğer Odaların üyesi olan Yüklenici Firmalara da satmaya yetkilidirler.

(3) Belge'nin satışı sırasında, Oda tarafından belgeyi teslim alan kişinin adı ve soyadı, T.C. kimlik numarası ve Belge'nin adına alındığı firmanın unvanı ve vergi numarası kaydedilir. Kimlik bilgilerinin doğruluğu geçerli bir kimlik belgesinin görülmesi suretiyle tespit edilir. Satılan Belgenin seri numarası da Oda tarafından kaydedilir.

Belge Bedeli

MADDE 8- (1) Odaların uygulayacağı belge azami satış bedelleri, her yıl için Birlik Yönetim Kurulu tarafından bir önceki yılın Ekim ayında belirlenerek, Odalar tarafından aynı şekilde uygulanmasının temini için açıklanır. Odalar, Birlik tarafından kendilerine bildirilmiş olan

bu azami satış bedellerini aşmamak üzere Belge satış ve onay işlemlerini yapar. Onay bedeli, satış fiyatına dâhildir.

Belge Onayı

MADDE 9- (1) Yüklenici Firma tarafından, tedarik edilecek mal veya malzemenin üreticisi olan firmaya(lara) ilgili bölümleri tanzim ettirilerek imzalatılan Belge(ler), yine Yüklenici Firma tarafından Belge'yi satın aldığı Odaya onay için ibraz edilir. Odalar, sadece satışını yapmış olduğu Belge'yi onaylamaya yetkilidir.

(2) İlgili bölümleri Üretici Firma tarafından tanzim edilerek imzalanan ve Yüklenici Firma tarafından Odaya ibraz edilen Belge'nin ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenlenip düzenlenmediği, Oda tarafından kontrol edilir. Belgede kayıtlı mal ve malzemelerin Türk menşeli olduğunu veya Türk menşei kazanmış addolunduğunu gösteren bilgi ve belgeler üzerinde incelemelerin olumlu sonuçlanması halinde, Belge, Oda tarafından, Belgenin düzenleme tarihinin ve Belgenin onayını gerçekleştiren iki görevlinin ad ve soyadlarının kaydedilmesi ve Oda mührünün, kaşesinin ve görevlilerin imzasının tatbiki ile onay işlemi tamamlanır.

Yüklenici Firma, odanın üyesi olmaması halinde, bu firmanın üyesi olduğu Oda tarafından düzenlenmiş ve düzenleme tarihi üç ayı geçmeyen Oda Sicil Sureti talep edilir. Bu Belgenin doğruluğu ve geçerliliği hususunda şüphe oluşması halinde doğrudan ilgili Odayla temasa geçilir.

(3) Yüklenici Firma, Üretici Firma'dan, Belge ile birlikte onaya konu eşyanın Gümrük Yönetmeliği'nin 33 üncü ve 42 inci maddelerindeki hükümler çerçevesinde Türk menşeli olduğunu kanıtlayan bilgi ve belgeleri de temin etmekle yükümlüdür.

İlgili Oda tarafından onaylanan belgenin, Sözleşme Makamına ibraz edilmesi Yüklenici Firmanın sorumluluğundadır.

(4) Yüklenici Firmanın aynı zamanda Üretici Firma olduğu durumlarda; Yüklenici Firma, kendi doldurduğu Belge'yi, Belge'yi satın aldığı Odaya onaylatarak Sözleşme Makamına ibraz eder.

(5) Yüklenici Firmanın aynı zamanda Üretici Firma olduğu durumlarda; Yüklenici Firma, Üretici Firmaların tabi olduğu tüm süreç ve uygulamalara tabi olmakla birlikte, Yüklenici olmanın getirdiği sorumlulukları da yerine getirmekle yükümlüdür.

(6) Belgenin onaylanmış sayılabilmesi için, Oda Başkanı tarafından yetkilendirilen iki Oda görevlisi tarafından imzalanmış olması zorunludur.

(7) Belge, ilgili IPA sözleşmesinde yer alan her bir mal veya malzeme için ayrı ayrı düzenlenir. Üreticisinin aynı olması halinde, birden fazla mal veya malzeme için tek bir belge düzenlenebilir. Bu durumda, Belgenin 9 uncu kutusunda, her mal ve malzeme bir satıra yazılacak ve sıra numarası verilecektir. Belgenin 9 uncu kutusunda madde aralarında boşluk bırakılmayacak ve son kaydın altına sonradan ilave yapılmasını önlemek üzere yatay bir çizgi çekilerek, kullanılmayan yerler çapraz bir çizgi ile iptal edilecektir.

Belgenin 9 uncu kutusunun tüm eşyanın kaydedilmesine imkân tanınacak şekilde yeterli büyüklükte olmaması halinde, yeni bir belge kullanılacak veya ilgili mal ve malzemelerin kayıtlı olduğu ekli liste düzenlenecektir. Belgenin 9 uncu kutusunda, ilgili mal ve malzemelerin ekli listede kayıtlı olduğuna dair şerh düşülecektir.

Ekli listede her bir mal ve malzeme için sıra numarası verilecek ve belgenin onayından sonra listenin sonuna herhangi bir ilave yapılmasına imkân verilmeyecek şekilde yatay çizgi ardından kullanılmayan boş bölüm çapraz çizgi çekilmek suretiyle iptal edilecektir. Söz konusu listenin sağ

üst köşesi üçgen şeklinde katlanacak ve üçgenin iç yüzüne Odanın mührü ve bu mühür üzerine Belgenin onayını gerçekleştiren iki görevlinin imzası tatbik edilecek ve liste Belge ekine iliştilerecektir

(8) Gümrük Yönetmeliği'ne göre, eşyanın tercihli olmayan menşei, karasuları da dâhil olmak üzere, tümüyle elde edildiği veya üretildiği ülkenin kabul edilmesi veya eşyanın bir başka ülkede değişiklik ve işlem görmesi veya üretimin birden fazla ülkede gerçekleştirilmesi halinde, Türk menşeli sayılabilmesi, diğer bir ifadeyle Türk menşei kazanabilmesi için, Türkiye'de yeni bir ürün imal edilmesi veya imalatın önemli bir aşamasının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin Türkiye'de, bu amaçla donatılmış işletmelerde yapılması gerekir.

Tekstil ürünlerinde ise, Türk Gümrük Tarife Cetvelinin XI. Bölümünde yer alan tekstil ürününün, tercihsiz menşe kurallarına göre Türk menşei kazanabilmesi için, o ürünün tarife pozisyonunun, o ürünün imalatında kullanılan menşeli olmayan girdilerin tarife pozisyonundan farklı olması gerekir.

Söz konusu tekstil ürününün, Gümrük Yönetmeliğinin 5 no.lu ekindeki listede yer alması halinde, o tekstil ürününün, tercihli olmayan menşe kurallarına göre, Türk menşei kazanabilmesi için, tarife pozisyonunun değişmesi kuralının uygulanıp uygulanmadığına bakılmaksızın, söz konusu tekstil ürününün üretiminde kullanılan menşeli olmayan girdiler için yapılması gerekli asgari işçilik ve işlemin belirtildiği liste kuralının yerine getirilmesi şartı aranır.

Diğer taraftan, tekstil ürünleri dışındaki diğer eşyanın yer aldığı Gümrük Yönetmeliği'nin 6 no.lu ekindeki listede bulunan eşyanın, tercihli olmayan menşe kurallarına göre Türk menşei kazanabilmesi için, o eşya ile ilgili liste kuralının yerine getirilmesi gerekir.

Gümrük Yönetmeliğinin 6 nolu ekinde yer almayan eşyanın, tercihsiz menşe kurallarına göre Türk menşei kazanıp kazanmadığının tespitinin yapılabilmesi için, eşyanın üretiminde kullanılan, menşeli olmayan girdiler üzerinde esaslı işçilik ve işlemin yapılıp yapılmadığının araştırılması gerekir.

Belirtilen konu ile ilgili olarak, gerekli görüldüğü takdirde, teknik eksperlerin görüşü de alınabilir. Belge'nin onay işlemi yapan Oda tarafından, belgenin beyaz nüshalarından biri muhafaza edilmek üzere alıkonur ve belgenin yeşil meneviş zeminli asıl nüshası, Sözleşme Makamına ibraz edilmek üzere, belgenin diğer beyaz nüshası ile birlikte Yüklenici Firmaya verilir.

(9) Belge'de kayıtlı eşyanın Türkiye menşeli olduğunu belirlemek üzere, Yüklenici Firma tarafından, Üretici Firma'dan temin edilerek ilgili Odaya ibraz edilebilecek belgeler aşağıda belirtilmiştir:

(a) Tümüyle Türkiye Gümrük Bölgesinde elde edilmiş veya üretilmiş eşya için; söz konusu eşyanın teminine ilişkin müstahsil makbuzu, borsa tescil beyannamesi, maden ruhsatı, alış faturaları vb.

(b) Menşeli olmayan girdilerin kullanılması suretiyle üretimi gerçekleştirilen eşya için; ithalat beyannamesi, alış faturası vb.

(c) Üretici firmalara ait, düzenleme tarihi üç yılı geçmeyen kapasite raporları (kapasite raporu ile beyan edilen eşyanın birebir uyuşması şartı aranmaz. Şüphe halinde Oda eksperinin görüşü alınabilir).

Yukarıdaki belgelerden bir veya birkaçı ya da varsa gerekli görülen başka belgeler, Yüklenici Firma tarafından sunulacağı gibi, olay bazında yapılacak değerlendirmeye göre ilgili Oda tarafından da talep edilebilir. Söz konusu belgeler, Belge'nin Odada kalan nüshası ekinde muhafaza edilir.

(10) Onaylanan Belge, onay tarihinden itibaren bir yıl süreyle geçerlidir. Sözleşme konusu ürünün ve Üretici Firmanın aynı olması halinde, Belge'nin Oda tarafından onaylı suretinin bu süre içerisinde aynı Yüklenici Firma tarafından birden fazla sözleşme kapsamında ibrazı mümkün olduğu gibi, farklı sözleşme makamlarına ibrazı da mümkündür.

Belgelerin Muhafazası ve İmhası

MADDE 10- (1) Oda tarafından onaylanarak muhafaza edilen belge ve ekinde yer alan diğer tüm vesaikin en az yedi yıl süreyle muhafaza edilmesi gerekir.

(2) Oda tarafından muhafaza edilen Belge ve ekinde yer alan diğer tüm vesaik mevzuatta öngörülen sürenin sonunda "Odalar Muamelet Yönetmeliği"nin 72, 73 ve 74 üncü maddelerinde belirtilen imha şekil şartlarına göre imha edilir.

Uygulamanın Kontrolü ve İzlenmesi

MADDE 11- (1) Birlik tarafından Odaların ihtiyaçları tespit edilerek, ilgili kurumlarla müşterek eğitim programları düzenlenir.

(2) Odalar tarafından satışı yapılan ve onaylanan Belge'lere ilişkin icmal bilgileri; seri numaraları, menşei onaylanan ürün ve ilgili olduğu sektör, Üretici Firma, Yüklenici Firma, onay tarihi, ilgili olduğu IPA sözleşmesi bilgilerini içerecek şekilde, her üç ayda bir elektronik ortamda Birliğe gönderilir. Birlik, Odalardan aldığı bilgileri, yine elektronik ortamda Bakanlığa bildirir.

(3) Bu Usul ve Esasların yürütülmesi ile ilgili risk analizi yapılabilmesini teminen, Odalarca yapılan satış ve onay işlemleri, Birlik tarafından basım ve dağıtım yapılan diğer menşe ve dolaşım belgeleri ile aynı şekilde izlemeye tabi tutulur.

(4) Birlik, bu Usul ve Esaslar'a tam olarak uyulmasını temin etmek amacıyla, Sözleşme Makamları tarafından bu yönde yapılan bildirimler dâhil olmak üzere, Belge'nin satış ve onayına ilişkin Odalarca gerçekleştirilen iş ve işlemleri kontrol edebilir. Herhangi bir Belge'nin gerçeğe aykırı olarak düzenlenip onaylandığının tespit edilmesi halinde, onay işlemini gerçekleştiren Oda personeline uygulanacak yasal ve idari yaptırımlar saklı kalmak üzere, ilgili Sözleşme Makamına bilgi verilir.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 12- (1) Bu Usul ve Esaslarda hüküm bulunmayan hallerde, Birlik, Bakanlık ve ilgili Sözleşme Makamlarının görüşleri doğrultusunda işlem yapılır.

MADDE 13-(1) 01.11.2012 tarihinde yürürlüğe giren ve 01.02.2013 tarihinde revize edilen Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Kapsamında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Tarafından Bastırılan Türk Malı Belgesi'nin Tanzim ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslar yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Gerekli görüldüğü takdirde, Belge'nin dağıtım, satış ve onayının kayıt ve takibini sağlamak üzere Birlik tarafından bir otomasyon programı oluşturulur.

Yürürlük

MADDE 14- (1) Avrupa Birliği Bakanlığı ve ilgili Sözleşme Makamlarının görüşü alınarak hazırlanan bu Usul ve Esaslar, Birlik Yönetim Kurulu'nun verdiği yetkiye dayanılarak 21.06.2013 Onay Tarihi itibariyle yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15- (1) Bu Usul ve Esaslar'ı Birlik Yönetim Kurulu Başkanı yürütür.